

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEJ KOMISJI
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
W STARYM MIEŚCIE
ZA ROK 2020**

Stare Miasto, dnia 11 marca 2021 roku

Wielowymiarowe konsekwencje sięgania po substancje psychoaktywne wymagają od samorządów kompleksowego podejścia do tego problemu. Szkody wyrządzane przez alkohol czy inne używki nie dotyczą tylko alkoholików czy ich rodzin, ale mają wpływ na każdego z nas, chociażby dlatego, że generują skutki zdrowotne, ekonomiczne czy moralne.

W tej sytuacji działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są adresowane nie tylko do grup wysokiego ryzyka, ale też do każdego mieszkańca w formie programów uniwersalnych i kompleksowego podejścia do problemów społecznych. Mimo prawnych ograniczeń, problem z alkoholem, narkotykami, dopalaczami, Internetem itp. nasila się. Specjaliści twierdzą, że źródło zapotrzebowania na środki uzależniające znajduje się w mózgu zażywającego. Ludzie wpadają w sieć uzależnień z określonych powodów, a zrozumienie motywacji osób uzależnionych jest konieczne, aby skutecznie przeciwdziałać takim autodestrukcyjnym zachowaniom. Najczęściej osoby uzależnione posługują się kłamstwem, dlatego potrzeba umiejętności i znajomości technik komunikacyjnych i kompetencji specjalistycznych by dokonać korekty przyszłego zachowania. Polacy piją stosunkowo rzadko, ale nasz sposób picia jest bardzo szkodliwy, ponieważ przy jednej okazji wypijamy duże ilości alkoholu. To prawda, że w miejscach publicznych spotykamy coraz mniej nietrzeźwych osób, ale nie oznacza to, że alkohol nie ma wpływu na choroby i śmiertelność.

Alkohol jest towarem legalnym, ale jest też substancją toksyczną i uzależniającą. Nadużywanie wywołuje znaczące zaburzenia w funkcjonowaniu psychicznym człowieka: depresja, niepokój, próby samobójcze, zmiany osobowości, amnezje, delirium, tremens, psychozę oraz halucynacje. Świadomość skutków nadużywania substancji psychoaktywnych zwłaszcza alkoholu zdecydowała, że działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowane były na szeroko pojętą edukację dzieci, młodzieży i dorosłych.

Dziś w dobie ogromnego postępu technologicznego, nasze dzieci i młodzież są narażone na wiele innych uzależnień behawioralnych, takich jak: fonoholizm, narkotyki, dopalacze, e-papierosy, cyberprzemoc, samookaleczenia, hazard, gry komputerowe, a te z kolei generują kolejne niebezpieczeństwa.

Ważnym jest, aby działania prowadziły do zmiany struktury picia i uwrażliwienia na skutki prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Priorytet stanowiły programy kreatywne wypełniające czas wolny, bez smartfonów i komputerów. Cel był jeden – wzmocnić więzi rodzinne – przy wspólnych grach planszowych, wyjazdach do kina, na basen, kręgielnie. Podstawą do opracowania i realizacji programu była diagnoza wewnętrzna

opracowana na podstawie pozyskanych lokalnych danych statystycznych dotyczących zagrożeń społecznych w gminie Stare Miasto oraz diagnoza zewnętrzna przeprowadzona w miesiącu marcu 2019 r. na licznej grupie respondentów, wśród dzieci, młodzieży, dorosłych i sprzedawców. Diagnoza ma charakter porównawczy:

- do stanu z 2016 r.
- i aktualnego stanu zagrożeń w kraju.

Gminny program profilaktyki skierowany był do wszystkich grup społecznych i opierał się na zintegrowanych działaniach profilaktycznych chroniących przed podejmowaniem ryzykownych zachowań minimalizujących szkody zdrowotne i ekonomiczne wynikające z nadużywania substancji psychoaktywnych i innych uzależnień. Najważniejszym celem gminnego programu to: ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia wynikających z używania substancji psychoaktywnych szczególnie alkoholu poprzez:

- zapobieganie powstawania nowych problemów alkoholowych,
- redukcja rozmiarów aktualnie istniejących problemów społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych,
- zwiększenie zasobów pomocowych niezbędnych do radzenia sobie z dotychczasowymi problemami.

Zadania programowe realizowane były w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi,
- Ustawa o Przeciwdziałaniu Narkomani,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020,
- Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego,
- Uchwała Nr V/28/2020 Rady Gminy Stare Miasto z dnia 31 stycznia 2020 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Stare Miasto na rok 2020.

Czas pandemii znacznie ograniczył działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dlatego konieczna była większa współpraca z Policją i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Ograniczenia spowodowały, że w wielu sytuacjach jedyną formą kontaktu z osobami potrzebującymi pomocy były: rozmowy telefoniczne, połączenia wideo czy e-maile.

Rok 2020 został zdominowany przez stan epidemii COVID – 19, co skutkowało zachowaniem dystansu społecznego i obostrzeniami, a to z kolei utrudniło pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom. W tej sytuacji:

1. Specjalista psychoterapii uzależnień prowadził rozmowy motywujące do podjęcia leczenia wykorzystując nośniki elektroniczne. Ponadto została zamontowana w Punkcie Konsultacyjnym pleksa ochronna oraz zakupiono środki zapewniające bezpieczeństwo.
2. Na stronie internetowej gminy Stare Miasto w zakładce „Koronawirus”, została zamieszczona informacja o formach pomocy specjalisty psychoterapii uzależnień.
3. Do Zespołu Interdyscyplinarnego przekazywane były rozpoznane zjawiska przemocy domowej wymagające wsparcia i pomocy.
4. Specjalistka psychoterapii uzależnień była w ścisłym kontakcie z Przewodniczącą GKRPA i pracownikiem socjalnym oraz z miejscową Policją.
5. Na stronie internetowej Gminy Stare Miasto, została założona zakładka: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gdzie zamieszczane będą najważniejsze informacje dotyczące pracy Komisji.

Należy podkreślić, że dzięki wcześniejszej edukacji, informacjom i opracowanym ulotkom osoby potrzebujące pomocy łatwiej radzą sobie zgłaszając bezpośrednio problem do sądu, prokuratury, a nawet znają procedurę zgłaszania się na leczenie w oddziale szpitalnym.

Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholowym mogły korzystać z placówek wsparcia dziennego:

1. Świetlice socjoterapeutycznych w Żdżarach i Liścu Wielkim.
2. Świetlice opiekuńczo – wychowawczych z programem socjoterapeutycznym w Żychlinie i Modle Królewskiej.

Świetlice socjoterapeutyczne prowadziło Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich jako zlecone zadanie w formie dotacji celowej. Dzieciom zapewniono podwieczorek, zakupiono materiały papiernicze, gry, a z basenu korzystały tylko w miesiącach stacjonarnego funkcjonowania szkół.

Z uwagi na czasowe ograniczenia i obostrzenia nie wszystkie zadania zostały zrealizowane w takim wymiarze w jakim zostały zaplanowane.

Dzieci klas IV-VIII miały kontakt z opiekunami w formie stacjonarnej, telefonicznej, video, e-mailowej. Jednak zdaniem nauczycieli brakowało kontaktów rówieśniczych.

Z uwagi na powrót klas I – III do szkół, udało zrealizować się w formie stacjonarnej programy edukacyjno – profilaktyczne takie jak: „Spójrz inaczej”, „Przyjaciel Zippiego”. Dzieci z grupy podwyższonego ryzyka w Liścu Wielkim uczestniczyły w nauce gry w tenisa w Klubie „Wicher” realizując program „Jestem Mistrzem gry w Tenisa”

W 2020 roku, mimo trudnej sytuacji, zrealizowano następujące programy i szkolenia:

1. „Fonoholizm” nadmierne korzystanie z cyfrowych technologii.
2. Warsztaty chemiczne – „Naukowy zawrót głowy” w Starym Mieście i Żychlinie”.
3. „Bezpiecznie chce się żyć” – szkoleniowy program dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
4. „Młodzież zapobiega pożarom” – konkurs z elementami treści profilaktyki uzależnień.
5. Szkolenie sprzedawców w formie indywidualnej w 10 placówkach handlowych pod kątem realizacji Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości.

W ramach profilaktyki uniwersalnej:

Zakupiono stoły do tenisa na realizację programu „Jestem Mistrzem gry w Tenisa”

1. Program skierowany jest do dzieci i młodzieży całej Gminy Stare Miasto. Zajęcia z nauki gry w tenisa prowadzi pasjonat, instruktor z dużymi osiągnięciami w tej dyscyplinie od września 2020 r. na Hali Sportowej w Liścu Wielkim.
2. Zakupiono materiały pomocnicze do ogólnopolskiej kampanii pod hasłem: „Przeciw pijanym kierowcom”.

Nie udało się zrealizować akcji w terenie przy udziale dzieci i policji.

3. Dla Szkoły Podstawowej w Żdżarach zakupiono zestaw gier planszowych. Szkoła przyjęła zadanie zorganizowania konkursu międzyszkolnego z udziałem rodziców.
4. Mimo pandemii i ograniczeń zorganizowano kolonie dla 27 dzieci w czasie wakacji w miejscowości Łeba nad Bałtykiem.
Usługę zrealizowało Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.
5. Gminna Komisja była współorganizatorem półkolonii w czasie ferii zimowych na bazie Biblioteki Publicznej im. Joanny Papuzińskiej w Starym Mieście.

Kolonie miały charakter integracyjny. Wzięły w nich udział wszystkie chętne dzieci z uwzględnieniem zróżnicowanej dopłaty. W pierwszej kolejności uwzględniono dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Ponadto Gminna Komisja wsparła lipcowy obóz sportowy do Pobierowa. Dzieci miały zagwarantowany dowóz i mogły spędzać wolny czas nad Bałtykiem realizując swoje pasje i jednocześnie wypoczywać. Rok 2020 zakończył się miłym akcentem – paczkami świątecznymi, które zostały dowieszone do rodzin przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Mieście. Niezrealizowane zadania ujęto w programie na 2021 r.

Wnioski:

1. Dostrzegając niepokojący stan zaburzeń emocjonalnych, stresów, lęków niepokojów wśród wszystkich grup społecznych uzasadnionym jest zapewnienie szerszego dostępu do specjalistów tj. psychoterapeuty i psychologa.
2. Szczególną troską objąć dzieci w placówkach wsparcia dziennego po zakończeniu pandemii. W tym celu należy uwrażliwić nauczycieli organizując dla nich szkolenia.
3. Rozszerzyć działania rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wskazane w diagnozie zewnętrznej z 2019 roku
 - „Program Wzmacniania Rodziny” dla dzieci i młodzieży w wieku 10-14 lat realizowany w ramach profilaktyki uniwersalnej,
 - „Program wspomagania rozwoju psychospołecznego i równowagi emocjonalnej” wśród dzieci i młodzieży prowadzony w formie warsztatowej.